

ΔΙΑΣΑΦΗΝΙΣΕΙΣ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2001-2002

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, <i>ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ Α'</i>	Άσκηση - Φ 032
Βασίλης Κάλφας	Δευτέρα 11:30-2:30, Σ 1
<p>Θα επιχειρήσουμε μια ανάγνωση και ερμηνεία του πρώτου βιβλίου των <i>Μετά τα φυσικά</i> του Αριστοτέλη από το πρωτότυπο.</p> <p>Επιθυμητές γνώσεις: βασικές αρχές της προσωκρατικής φιλοσοφίας, θεωρία Ιδεών του Πλάτωνα.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία: W. D. Ross, <i>Aristotle's Metaphysics: A Commentary</i> (Οξφόρδη: Clarendon, 1958). I. During, <i>Αριστοτέλης</i> (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1991). W.D. Ross, <i>Αριστοτέλης</i> (Αθήνα: ΜΙΕΤ, 1991). Αριστοτέλης, <i>Περί φύσεως</i> (Αθήνα: Πόλις, 1999).</p>	
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ "ΣΩΜΑ - ΨΥΧΗ": ΝΤΕΚΑΡΤ ΚΑΙ ΣΠΙΝΟΖΑ	Άσκηση - Φ 033
Βάνα Γρηγοροπούλου	Παρασκευή 2:30-5:30, Σ 1
<p>Ζητήματα όπως: πώς είναι δυνατή η γνώση, πώς ο νους ενώ διαφέρει από τα αισθητά αντικείμενα μπορεί να φτάσει στη γνώση τους, εάν είναι δυνατή η ενότητα της επιστήμης, έχουν αποτελέσει αφορμή για να συγκροτηθούν εντελώς διαφορετικές θεωρίες. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην αντιπαράθεση δύο κλασικών θεωρητικών, μέσω των κειμένων τους, του Ντεκάρτ και του Σπινόζα, που αποτελούν βασική αναφορά στις σύγχρονες συζητήσεις επί των ζητημάτων αυτών.</p> <p>Εισαγωγικά θα εξετασθούν: α) οι τέσσερις κανόνες της καρτεσιανής μεθόδου και οι συνέπειές τους στη σχέση ψυχής-σώματος· β) πώς ο Σπινόζα επιχειρεί μέσω διαφορετικού μεθοδολογικού χειρισμού να αποφύγει την "καρτεσιανή αγωγή", τα προβλήματα του δεισμού και του αναγωγισμού και να δώσει ένα επισιτικότερο επιχείρημα για τη δυνατότητα της γνώσης.</p> <p>Ο κορμός του μαθήματος θα βασιστεί στα κείμενα: Α) Τα πάθη της ψυχής, το τελευταίο έργο του Ντεκάρτ, όπου εκτίθεται συστηματικά το εν λόγω πρόβλημα, και β) σε αποσπάσματα από την Ηθική του Σπινόζα ("Περί του Πνεύματος" και "Περί της προέλευσης και της φύσης των συναισθημάτων"), στα οποία αναπτύσσεται η θεωρία της ψυχοσωματικής ενότητας. Η ενασχόληση με τα ίδια τα κείμενα δίνει επιπλέον τη δυνατότητα να αναλογιστούμε τους τρόπους με τους οποίους τα διαβάζουμε· επίσης, η εξέταση και' αντιπαράθεση των παραπάνω κειμένων δίνει την αφορμή να θίξουμε τη σχέση ανάμεσα στο επιχείρημα και την επιστημονική θέση.</p> <p>Βιβλιογραφία: Κείμενα: Ντεκάρτ, <i>Τα πάθη της ψυχής</i>, εισ.-μτφ. Γ. Πρελορέντζος (Αθήνα: Κριτική, 1996). Σπινόζα, <i>Πραγματεία για τη δόρθωση του νου</i>, μετ. Β. Jaquemart-B. Γρηγοροπούλου, επιμ.-σχ.-επιμέτρο Β. Γρηγοροπούλου (Αθήνα: Πόλις, 2000). Μελέτες: Β. Γρηγοροπούλου, <i>Γνώση, πάθη και πολιτική στη φιλοσοφία του Σπινόζα</i> (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1999). D. Kambouchner, <i>L'homme des passions: Commentaires sur Descartes</i> (Παρίσι: Albin Michel, 1995). M. Gueroult, <i>L'âme</i> (Παρίσι: Aubier-Montaigne, 1974). E. Curley, <i>Behind the Geometrical Method: A Reading of Spinoza's Ethics</i> (Princeton: PUP, 1988). J.-L. Vieillard-Baron (επιμ.), <i>Le dualisme de l'âme et du corps</i> (Παρίσι: Vrin, 1991). B. Baertschi, <i>Les rapports de l'âme et du corps</i> (Παρίσι: Vrin, 1992).</p>	
WITTGENSTEIN	Άσκηση - Φ 034
Μαρία Βενιέρη	Τετάρτη 5:30-8:30, Αίθουσα Βιβλιοθήκης
<p>Στην άσκηση θα μελετήσουμε κυρίως τις <i>Φιλοσοφικές Έρευνες</i>, το κεντρικό κείμενο της ύστερης φιλοσοφίας του Λούντβιχ Βιτγκενστάιν (1889-1951). Θα αναλύσουμε τις απόψεις του Αυστριακού φιλοσόφου για τις έννοιες του γλωσσικού παιχνιδιού και των οικογενειακών ομοιοτήτων, για το νόημα ως χρήση, για τους κανόνες, για την αποστολή της φιλοσοφίας κ.ά.</p>	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Παράδοση (Υ) - Φ 100
Κώστας Ανδρουλιδάκης	Φοιτητές από Α-Κ Δευτέρα 2:30-5:30, Δ 3-7Α
<p>Σκοπός της "Εισαγωγής" είναι να γνωρίσουμε ορισμένα από τα βασικά θέματα, προβλήματα και έννοιες της</p>	

φιλοσοφίας. Θα επιχειρήσουμε ιδίως μια συστηματική συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων φιλοσοφικών ζητημάτων και κλάδων (θεωρία της γνώσης, φιλοσοφία της επιστήμης, μεταφυσική, ηθική, αισθητική, πολιτική φιλοσοφία).

Βασική βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Θεσσαλονίκη, 2001). Χ. Θεοδωρίδης, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Θεσσαλονίκη 1955 [και ανατυπώσεις]). Θ. Βέικος, *Προλεγόμενα στη φιλοσοφία* (Αθήνα 1983). Γ. Τζαβάρας, *Εγχειρίδιο φιλοσοφίας* (Αθήνα 1995).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση (Υ) - Φ 100

Γιώργος Ζωγραφίδης

Φοιτητές από Α-Ω
Τετάρτη 5:30-8:30, Δ 6

Σκοπός του μαθήματος είναι ο προσανατολισμός στις φιλοσοφικές σπουδές και η εισαγωγή στην προβληματική και σε βασικά ζητήματα της φιλοσοφικής σκέψης, με έμφαση στη μεταφυσική και τη γνωσιοθεωρία. Γίνεται απόπειρα προσδιορισμού της φιλοσοφίας και των χαρακτηριστικών της φιλοσοφικής δραστηριότητας. Παρουσιάζονται τα θεμελιώδη ερωτήματα και οι παραδοσιακοί κλάδοι της και οριοθετείται από τις γειτονικές της περιοχές (επιστήμη, ιδεολογία, τέχνη, θρησκεία). Εξετάζονται αναλυτικά δύο ερωτήματα και οι απαντήσεις που τους έχουν δοθεί: το οντολογικό ερώτημα (τι υπάρχει;) και το γνωσιολογικό (τι και πώς μπορώ να ξέρω;), με αναφορές στη σύγχρονη συζήτηση και σε σημαντικές στιγμές της ιστορίας της φιλοσοφίας (Πλάτων, Αριστοτέλης, Ντεκάρτ, βρετανοί εμπειριστές, Καντ). Τέλος, τίθεται και σχολιάζεται το ερώτημα σε τι χρησιμεύει (ακόμη) η φιλοσοφία.

Βασική βιβλιογραφία: Ν. Αυγελής, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Θεσσαλονίκη, 2001). Χ. Θεοδωρίδης, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Αθήνα 1955 [και ανατυπώσεις]). Θ. Βέικος, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1989). Ν. Warburton, *Φιλοσοφία: Τα βασικά ζητήματα* (Αθήνα: Περίπλους, 1999).

ΛΟΓΙΚΗ

Παράδοση (Υ) - Φ 120

Δημήτριος Χατζόπουλος

Φοιτητές από Α-Κ
Πέμπτη 11:30-2:30, Δ 3

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Παράδοση (Υ) - Φ 140

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Υποχρεωτική για Α,Γ,Ε' Εξάμηνο
Φοιτητές από Α-Ω
Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 3

Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή στα βασικά ζητήματα της νεώτερης πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας. Εκκινώντας από την παράδοση που θεμελίωσαν οι αρχαίοι στοχαστές θα προχωρήσουμε στην εξέταση κεντρικών μορφών της πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας των νεότερων χρόνων, οι τοποθετήσεις των οποίων αποτελούν παραδειγματικές απαντήσεις στα κύρια φιλοσοφικά ερωτήματα που θέτει η πολιτική και ηθική συγκρότηση της ανθρώπινης κοινωνίας. Θα γίνουν εισαγωγικές αναφορές στο έργο των Μακιαβέλι, Χομπς, Λοκ, Ρουσσώ, Χέγκελ και Μαρξ, και μια πρώτη επαφή με αντιπροσωπευτικά τους κείμενα.

Βασική βιβλιογραφία: G. Sabine, *Ιστορία των πολιτικών θεωριών* (Αθήνα: Ατλαντίς, χχ.), Π. Κιτρομηλίδης, *Νεότερη πολιτική θεωρία* (Αθήνα: Σάκκουλας, 1996), U. Cerroni, *Η πολιτική σκέψη*, τ. 3 (Αθήνα: Παπαζήσης, 1985).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Παράδοση (Υ) - Φ 160

Βασίλης Κάλφας

Τρίτη 11:30-2:30, Δ 3 - 7Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ

Παράδοση - Φ 204

Μαρία Βενιέρη

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 2 - Β

Η φιλοσοφία του νου, στην οποία εστιάζεται στις μέρες μας το ενδιαφέρον πολλών ερευνητών, ασχολείται με το νου και τις λειτουργίες του και κυρίως με το πρόβλημα της σχέσης νου και σώματος. Στο μάθημα θα εξετάσουμε πώς τέθηκε το πρόβλημα αυτό στη νεότερη φιλοσοφία από τον Καρτέσιο και τις σπουδαιότερες θεωρίες που αναπτύχθηκαν τον 20ο αιώνα για την αντιμετώπισή του, όπως είναι ο συμπεριφορισμός, η θεωρία της ταυτότητας νου και εγκεφάλου και ο λειτουργισμός.

ΗΘΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Παράδοση - Φ 231.1

Κατερίνα Μαρκεζίνη

Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 2 - Β

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στην κριτική παρουσίαση των σημαντικότερων θεωριών κανονιστικής ηθικής, οι οποίες αποτέλεσαν σταθμούς στην ιστορία της Ηθικής Φιλοσοφίας από την αρχαιότητα έως σήμερα. Θα παρουσιαστούν αναλυτικά η πλατωνική και αρεταϊκή αριστοτελική ηθική, ο αγγλικός ηθικός στοχασμός (Τ. Hobbes, J. Locke,

Saftesbury, J. Butler, D. Hume), οι δεοντολογικές και τελεολογικές ηθικές θεωρίες, με ιδιαίτερη έμφαση στις τελευταίες. Συγκεκριμένα, με αναφορά σε κείμενα των κλασικών εκπροσώπων του ωφελιμισμού, θα επιχειρηθεί συσχετισμός του πραξιακού και κανονιστικού ωφελιμισμού με τις έννοιες της ευτυχίας, της ελευθερίας, της προσωπικής ταυτότητας και της δικαιοσύνης. Επίσης, θα τονισθεί η αναβίωση της κανονιστικής ηθικής μέσα από τις σύγχρονες συμβολαιοκρατικές θεωρίες.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Παράδοση - Φ 240.1

Γρηγόρης Μολύβας

Δευτέρα 5:30-8:30, Δ 2 -B

Το μάθημα πραγματεύεται τις εξής κυρίως θεματικές: Το δικαίωμα ως προστατευόμενο αγαθό ή ως έκφραση της δυνατότητας επιλογής του ατόμου σε έναν ηθικά ελεύθερο χώρο. Φορείς δικαιώματος (αν τα παιδιά, τα νεογνά, τα έμβρυα, τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν δικαιώματα και που διαφοροποιούνται σε σχέση με τα ζώα). Τι είναι θεμελιώδη και τι παράγωγα δικαιώματα. Δυνατότητα συνπειοκρατικής θεμελίωσης δικαιωμάτων και σχέση τους με τη δεοντοκρατικούς περιορισμούς ή περιορισμούς / προνόμια με επίκεντρο τον δρώντα. Ο ρόλος των 'εξωτερικών' προτιμήσεων, δηλαδή των προτιμήσεών μας για πράγματα που αφορούν άλλους. Θετικά και αρνητικά δικαιώματα (παροχής πόρων και υπηρεσιών – διασφάλισης ατομικής σφαίρας από εξωτερικές επεμβάσεις). Δικαιώματα και οικοσύστημα. Κριτικές των δικαιωμάτων από αρεταϊκή – αριστοτελική, μαρξική, μπενθαμική και συντηρητική σκοπιά.

Βιβλιογραφία: R. Tuck, *Natural Rights Theories: Their Origin and Development* (Cambridge: CUP, 1979). J. Waldron (επιμ.), *Theories of Rights* (Οξφόρδη: OUP, 1984). R. Dworkin, *Taking Rights Seriously* (Λονδίνο: Duckworth 1977). A. Gewirth, *Reason and Morality* (Σικάγο: The University of Chicago Press, 1978). J. Jarvis-Thomson, *The Realm of Rights* (Cambridge Mass.: Harvard UP, 1990). Μ. Δραγώνα-Μονάχου, *Φιλοσοφία και Ανθρώπινα Δικαιώματα* (Αθήνα: Παπαζήσης 1986).

ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ: ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Παράδοση - Φ 241.3 = ΚΟΙΣ 130

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

Τρίτη 2:30-5:30, Β 1 -29

Είναι πραγματικά ο ανθρώπινος πολιτισμός και η ανάπτυξη του η πιο ελπιδοφόρα λύση των βασικών προβλημάτων της ζωής μας; Ή μήπως, αντίθετα, δεν είναι καθόλου σε θέση να διευκολύνει την ευτυχία μας, αλλά μάλλον την υπονομεύει; Κι αν ισχύει η δεύτερη αυτή άποψη, ποια είναι τα αίτια αυτής της κακοδαιμονίας του πολιτισμού; Την απάντηση σε αυτό το ερώτημα αναζητάει ένας τύπος κοινωνικής κριτικής, ο οποίος θα μπορούσε να έχει τον τίτλο "κριτική στον πολιτισμό". Ερχόμενη σε σύγκρουση με τις κυρίαρχες προκαταλήψεις περί του καθαρά θετικού χαρακτήρα της πολιτισμικής ανάπτυξης, η κριτική στον πολιτισμό ανανεώθηκε με νέα επιχειρηματολογικά μέσα, από την εποχή του Διαφωτισμού (π.χ. Ζ.-Ζ Ρουσσώ) ως σήμερα. Στην παράδοση θα ασχοληθούμε με δύο εκδοχές της νεωτερικής κριτικής στον πολιτισμό, οι οποίες συνδέονται στενά με μια τρίτη: Εκκινώντας από την κριτική του Φ. Νίτσε στον ευρωπαϊκό "μηδενισμό", θα εξετάσουμε την ψυχολογική διερεύνηση της "δυσφορίας στον πολιτισμό" του Σ. Φρόυντ, ώστε να μπορέσουμε να προσεγγίσουμε την "αποτυχία του πολιτισμού", όπως την είδαν οι Μ. Χορκχάιμ και Τ. Αντόρνο.

Βιβλιογραφία: F. Nietzsche, *Η γενεαλογία της ηθικής* (Αθήνα: Γκοβόστης, χ.χ.). S. Freud, *Ο πολιτισμός πηγή δυστυχίας* (Αθήνα: Επίκουρος, 1974). M. Horkheimer, Th. Adorno, *Διαλεκτική του διαφωτισμού* (Αθήνα: Νήσος, 1996).

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΤΣ

Παράδοση - Φ 250.7

Κωνσταντίνος Πρίμος

Τρίτη 2:30-5:30, Δ 2 -A

Στην καθημερινή γλώσσα ο όρος kitsch είτε μένει αμετάφραστος είτε μεταφράζεται ως χυδαίο και συναισθηματικά εύκολο. Ο όρος προέρχεται από τη Γερμανία και, ενώ έχει μόνον έναν αιώνα ύπαρξης, έχει εξαπλωθεί σε όλες τις γλώσσες, σε τέτοιο βαθμό που περισσότερο ακόμη και από το υπέροχο ή το όμορφο, σήμερα, θέτει με ουσιαστικό τρόπο όλα τα προβλήματα των κριτηρίων αξιολόγησης των τεχνών. Αφού κάνουμε μια αναδρομή στον Καντ και εξετάσουμε πώς ορίζεται στην Κριτική της Κρίσης το συναίσθημα του όμορφου και του υπέροχου, θα αναφερθούμε στον Τ. Αντόρνο, στη σκέψη του οποίου το kitsch διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Τέλος, θα αναφερθούμε σε σύγχρονες προσεγγίσεις του όμορφου, του υπέροχου και του kitsch, εξετάζοντας το τελευταίο ως συναίσθημα, αισθητική κατηγορία και φαινόμενο, το οποίο αφορά σε όλη τη σφαίρα της ατομικής και συλλογικής ζωής. Οι φιλόσοφοι, κριτικοί και συγγραφείς με τους οποίους θα ασχοληθούμε είναι ο Ι. Καντ, ο Τ. Αντόρνο, ο Clement Greenberg, η Rosalind Krauss και ο Yve-Alain Bois, ο Jean Francois Lyotard, ο Tomas Kulka, ο Ο. Έκο, ο Ευάγγελος Μουτσόπουλος, ο Μίλαν Κούντερα και ο Yves Uersant.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ

Παράδοση - Φ 250.8

Ελένη Δροσοφορίδου

Δευτέρα 8:30-11:30, Αίθουσα Μιχαηλή

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Παράδοση - Φ 260.1

Ξεκινώντας από τους λόγους του Γοργία και την κριτική του Πλάτωνα στον ομώνυμο διάλογο και εν συνεχεία στον Φαίδρο, θα παρακολουθήσουμε τη στάση της φιλοσοφίας απέναντι στη ρητορική σε διαφορετικά φιλοσοφικά συστήματα της αρχαιότητας (Αριστοτέλης, Στωικοί, Επικούρειοι, Σκεπτικοί).

Βιβλιογραφία: Χ. Μπάλλα, Πλατωνική πειθώ: Από τη ρητορική στην πολιτική (Αθήνα: Πόλις, 1997). J. Barnes, "Is rhetoric an art?", *D.A.R.G. Newsletter* 2.2 (1986): 1-22. Th. Cole, *The Origins of Rhetoric in Ancient Greece* (Βάλτιμóρη: Johns Hopkins U. Press, 1991). D. Furley και A. Nehamas (επιμ.), *Aristotle's Rhetoric* (Princeton, NJ, 1994). G. Kennedy, *Ιστορία της κλασικής ρητορικής* (Αθήνα: Παπαδήμας, 2000). A. Rorty (επιμ.), *Essays on Aristotle's Rhetoric* (Berkeley, CA, 1996). E. Schiappa, *The Beginnings of Rhetorical Theory in Classical Greece* (New Haven/Λονδίνο: Yale U. Press, 1999).

ΝΕΟΤΕΡΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ,
ΓΝΩΣΙΟΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ
(ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΤΕΚΑΡΤ ΣΤΟΝ ΚΑΝΤ)

Παράδοση - Φ 280.1

Βάνα Γρηγοροπούλου

Πέμπτη 5:30-8:30, Αίθουσα Μιχαήλ

Το μάθημα επικεντρώνεται στη συστηματική έκθεση ζητημάτων που αφορούν τη μεθοδολογία και τη συγκρότηση εννοιών στη νέα φιλοσοφία και την επιστήμη κατά τον 17^ο και τον 18^ο αιώνα. Η νέα φιλοσοφία του 17^{ου} αιώνα βασίζεται σε ένα μεθοδολογικό πρότυπο το οποίο προσέφεραν τα μαθηματικά. Δεν χρησιμοποιούνται όμως με τον ίδιο τρόπο οι μέθοδοι από τους φιλοσόφους. Παρόλο που εμφανίζεται ένα ενιαίο επιστημονικό παράδειγμα, επικρατεί μια έντονη διαμάχη ανάμεσα στους θεωρητικούς σε ζητήματα μεθοδολογίας.

Με αφορμή αυτό το ζήτημα, πρώτον, θα δοθεί έμφαση στις κύριες μεθόδους, όπως ανάλυση, σύνθεση, επαγωγή, απαγωγή, αιτιότητα, ορισμός: παράλληλα, θα εξετασθεί η διαφοροποίηση που εντοπίζεται ανάμεσα σε βασικούς φιλοσόφους της εποχής πάνω σε ζητήματα μεθοδολογίας. Δεύτερον, θα διερευνηθεί η νέα προσέγγιση εννοιών της παραδοσιακής φιλοσοφίας: συγκεκριμένα, πώς ζητήματα της παραδοσιακής μεταφυσικής συγκροτούνται πλέον ως αντικείμενα της γνωσιοθεωρίας και προετοιμάζεται η έννοια του κριτικού υποκειμένου. Τρίτον, θα εξετασθεί η νέα προσέγγιση των παραπάνω μεθόδων στο πλαίσιο της κριτικής φιλοσοφίας του Καντ.

Συνοπτικά, θα μας απασχολήσει πώς διαμορφώνεται η έννοια του ορθολογισμού, στην εποχή της "επιστημονικής επανάστασης" και στη φιλοσοφία του κριτικού υποκειμένου.

Επιμέρους θέματα: Καινοτομία, πειραματικό πνεύμα και επαγωγή στον Βάκωνα. Ανάλυση και σύνθεση στον Ντεκάρτ: Ο σκοπός της μεθόδου: οι καθαρές και διακριτές έννοιες. Αναλυτική μέθοδος και "προσωρινή" ατομική ηθική. Η προτεραιότητα της σύνθεσης στον Σπινόζα: επιστημονικό πρόγραμμα και κοινωνία της γνώσης: γνώση και ελευθερία. Ανάλυση και σύνθεση στον εμπειρισμό του Λοκ: ταυτότητα και διαφορά: συνείδηση και ηθική ευθύνη. Πώς προετοιμάζεται από τη νέα φιλοσοφία του 17^{ου} αιώνα η κριτική φιλοσοφία του Καντ: επαναπροσδιορισμός της ανάλυσης και της σύνθεσης στην κριτική και πρακτική φιλοσοφία του υποκειμένου.

Βιβλιογραφία: Κείμενα: Ντεκάρτ, *Λόγος περί της μεθόδου*, εισ.-μτφ.-σχ. Χ. Χρηστίδης (Αθήνα: Παπαζήσης, 1976). Ντεκάρτ, *Κανόνες για την καθοδήγηση του πνεύματος*, μτφ.-σχ. Γ. Δαρδιώτης (Θεσσαλονίκη: Εγνατία, 1974). Σπινόζα, *Πραγματεία για τη διόρθωση του νου*, μετ. Β. Jaquemart-B. Γρηγοροπούλου, επιμ.-σχ.-επιμέτρο Β. Γρηγοροπούλου (Αθήνα: Πόλις, 2000). Καντ, *Κριτική του Καθαρού Λόγου*, εισ.-μτφ.-σχ. Α. Πανναράς (Αθήνα: Παπαζήσης). Μελέτες: Μπενιέ, *Ιστορία της νεωτερικής και σύγχρονης φιλοσοφίας*, μτφ. Κ. Παπαγιώργης (Αθήνα: Καστανιώτης, 1999). J. Cottingham, *Φιλοσοφία της επιστήμης: Οι ορθολογιστές* (Αθήνα: Στάχυ, 2000). Γ. Φαράκλας-Γ. Πρελορέντζος (επιμ.), *Πολιτικές του ορθολογισμού: Δέκα μελέτες για τον Καρτέσιο* (Αθήνα: Εξάντας/Αξιολογικά, 1999). Β. Γρηγοροπούλου, *Γνώση, πάθη και πολιτική στη φιλοσοφία του Σπινόζα* (Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1999).

Η ΦΥΣΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΝΤΕΚΑΡΤ

Παράδοση - Φ 281.1

Επαμεινώνδας Βαμπούλης

Τρίτη 8:30-11:30, Αίθουσα Μιχαήλ

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η φιλοσοφία του Ντεκάρτ συνέβαλε και προσπάθησε να ερμηνεύσει τη φυσική πραγματικότητα. Η ίδια η μεταφυσική του Ντεκάρτ οδηγεί σε μια καθαρά γεωμετρική σύλληψη της ύλης, σύμφωνα με την οποία η έκταση αποτελεί την ουσία της ύλης. Μια τέτοιου είδους θεώρηση όμως, που ανάγει την ύλη σε έκταση, έχει να απαντήσει τόσο στο πρόβλημα της προέλευσης της κίνησης όσο και σε αυτό των αισθητών ιδιοτήτων των σωμάτων. Σημαντικό ρόλο σε αυτή τη θεωρία παίζει η αρχή της μηχανιστικής αιτιότητας και ο τρόπος θεμελίωσης της απόλυτης ισχύος των φυσικών νόμων.

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΗΘΙΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Σεμινάριο - Φ 330.1

Κατερίνα Μαρκεζίνη

Τρίτη 8:30-11:30, Σ 1

Στο σεμινάριο αυτό η έμφαση θα δοθεί στη θεμελίωση της ηθικής, με κριτική αναφορά στον αμοραλισμό και στις προϋποθέσεις του ηθικού επιχειρήματος και της ηθικής πράξης. Στο πλαίσιο αυτό, επί μέρους μελέτες θα αφορούν την ελευθερία της βούλησης, όπως αναλύεται από παραδοσιακούς φιλοσόφους (Αριστοτέλης, Καντ, Μίλλ) αλλά και υπό το σύγχρονο πρίσμα του ντετερμινισμού, την ελεύθερη πράξη, την αδυναμία της βούλησης ("ακρασία"), τον συσχετισμό ελευθερίας-ηθικής ευθύνης-τιμωρίας, τον συσχετισμό ηθικότητας και πρακτικής δυνατότητας (εάν το "πρέπει" προϋποθέτει το "μπορεί") και την έννοια του ηθικού καθήκοντος, αναφορικά με το υποχρεωτικό ή και

Μανόλης Γαλανάκης

Πέμπτη 11:30-2:30, Σ 1

Σκοποί του Σεμιναρίου είναι:

- Η εξοικείωση των φοιτητών με τα ηθικά ζητήματα που προκύπτουν από την ανθρώπινη παρέμβαση στη νόσο και την αναπηρία, στη γέννηση και στο θάνατο.
- Η κατανόηση ότι σε κοινωνίες με σύγκρουση προσδοκιών και πεποιθήσεων, τέτοια ζητήματα είναι πιεστικά, καθημερινά και αναπόφευκτα και δεν αφορούν μόνο εξαιρετικές περιπτώσεις
- Η παρουσίαση, ανάλυση και συζήτηση προσωπικών βιωμάτων, περιπτώσεων από τα μέσα ενημέρωσης και πραγματικών και φανταστικών καταστάσεων.

Αδρός κατάλογος θεμάτων προς άντληση: Συγκατάθεση ή άρνηση στη θεραπεία, αυτονομία, καταναγκαστική θεραπεία. Εμπιστοσύνη και προστατευτισμός, ειλικρίνεια, δυσκολίες της ενημέρωσης και απόκρυψη πληροφοριών. Φυλετικές, θρησκευτικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Εχεμύθεια και ιατρικό απόρρητο, σύγκρουση συμφερόντων αρρώστου, οικογένειας και κοινότητας. Βιοϊατρική έρευνα και κατάχρηση, έρευνα σε ζώα. Δικαιώματα εμβρύου, σύγκρουση συμφερόντων μητέρας και εμβρύου, έκτρωση, προγεννητικός έλεγχος, υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. Γενετική και ευγονική, θεραπεία του "παθολογικού" και βελτίωση του "φυσιολογικού", κλωνοποίηση, γενετική ταυτότητα. Δικαιώματα, συμφέροντα και αυτονομία του παιδιού. Ψυχοπνευματική διαταραχή, υπευθυνότητα, σύγκρουση συμφερόντων αρρώστου, οικογένειας και κοινωνίας. Ζωή και θάνατος, θνήσκειν και φονεύειν, διάρκεια και ποιότητα ζωής, η διαφορά από το σκοτώνω στο αφήνω να πεθάνει, ευθανασία και υποβοηθούμενη αυτοκτονία, μεταμόσχευση και χρήση πτωματικών οργάνων. Ιατρογενείς βλάβες, προσδοκίες του κοινού και δυνατότητες της Ιατρικής. Κατανομή του υγειονομικού αγαθού σύμφωνα με τις ανάγκες και τη "χρησιμότητα" του ασθενούς, ανεπάρκεια πόρων, υγειονομικές ανισότητες, η ατομική ευθύνη στην πρόκληση της νόσου. Ατομικά δικαιώματα και δικαιώματα των άλλων, καθήκοντα και υποχρεώσεις ασθενούς, διεθνείς διακηρύξεις και τρέχουσες συμβάσεις.

Ενδεικτική βιβλιογραφία: Δάλλα-Βοργιά, Π. "Ηθικά και νομικά θέματα στη γενετική", *Ιατρική* 1994, 66 (παράρτημα): 77-82. Μανιαδάκης, Ν., Υφαντόπουλος, Γ. "Το φαινόμενο της προκλητής ζήτησης ιατρικών υπηρεσιών", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1996, 13: 58-68. Μεράκου, Κ., Δάλλα Α., Θεοδωρίδης, Δ. "Ιατρικό απόρρητο: οι 'κατά συνθήκη' παραβιάσεις", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1999, 16: 504-510. Μιχαλοδημητράκης, Ε. "Ιατρική έρευνα και ανθρώπινα δικαιώματα", στο: Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης και Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Κρήτης, *Κρήτη 2020 - Υγεία*. Κολυμπάρι Χανίων 2001: 65-72. Παπαδερός, Α. "Βιοηθική και υγεία", *ό.π.*, 75-86. Πασχάλης, Β. "Τα ξηρά οστά και το άλογο δέρμα", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1993, 10: 131-141. Πετρίδου, Ε., Σκενιέρης, Ν. "Η οδηγητική συμπεριφορά ως παράγοντας πρόκλησης τροχαίων ατυχημάτων", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1997, 14: 492-498. Ρηγάτος, Γ. "Καρκίνος: το σοκ της διάγνωσης", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1997, 14: 240-243. Σκαλκέας, Γ. "Ηθικά προβλήματα της μεταμοσχεύσεως ιστών και οργάνων", *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής* 1993, 10: 75-81. Τριανταφυλλίδης, Ι. "Θρησκεία-πνευματικότητα και Ιατρική", *Ιατρική* 2000, 78: 123-130. Τούντας, Γ., Φρισήρας, Σ. "Κοινωνικές ανισότητες στην Υγεία", *Ιατρική* 1996, 69: 270-276. Ωραιόπουλος, Δ. "Ηθικά ζητήματα της κλωνοποίησης του ανθρώπου", *Ιατρική* 2000, 77: 281-286.

Σεμινάριο - Φ 340.2

Γρηγόρης Μολύβας

Τρίτη 5:30-8:30, Σ 1

Η *Θεωρία της δικαιοσύνης* του J. Rawls, έργο που κυκλοφόρησε το 1971, αποτέλεσε σταθμό για τις θεωρητικές απόψεις που θεμελιώνει, αλλά κυρίως για τους ευρύτερους προσανατολισμούς της πολιτικής και ηθικής φιλοσοφίας στον αγγλοσαξωνικό χώρο. Θα ξεκινήσουμε με μερικά εισαγωγικά μαθήματα για να αποτιμήσουμε πρώτον τη συμβολή του Rawls στη φιλοσοφική παράδοση που εντάσσεται και δεύτερον να δούμε τη *Θεωρία της δικαιοσύνης* ως σταθμό στην εξέλιξη της ίδιας της φιλοσοφικής σκέψης του Rawls από τις *Δύο έννοιες κανόνων* (1955) έως τον *Νόμο των Λαών* (1999). Όλες οι σεμιναριακές παρουσιάσεις θα είναι πάνω στο κείμενο.

Κείμενο: J. Rawls, *Θεωρία της δικαιοσύνης* (Αθήνα: Πόλις, 2001).

Σεμινάριο - Φ 362.1

Χλόη Μπάλλα

Τρίτη 11:30-2:30, Αίθουσα Βιβλιοθήκης

Θα εξετάσουμε τις κυριότερες φιλοσοφικές απόψεις των Σοφιστών του πέμπτου αιώνα για θέματα όπως η γνώση, η γλώσσα, η πολιτική και η δικαιοσύνη. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στο ζήτημα της σχέσης τους με τους φιλοσόφους της εποχής τους (Δημόκριτος, Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης).

Βιβλιογραφία: Γ. Βλαστός, *Σωκράτης: Ειρωνευτής και ηθικός φιλόσοφος* (Αθήνα: Εστία, 1993). Β. Κύρκος, Αρχαίος ελληνικός διαφωτισμός και σοφιστική (Αθήνα 1986). Ν.Μ. Σκουτερόπουλος, *Η αρχαία σοφιστική: Τα σωζόμενα αποσπάσματα* (Αθήνα: Γνώση, 1991). R. Bett, "The Sophists and Relativism", *Phronesis* 34 (1989) 139-69. W.K.C. Guthrie, *Οι Σοφιστές* (Αθήνα: Μ.Ι.Ε.Τ., 2^η 1991). G.B. Kerferd, *Η σοφιστική κίνηση* (Αθήνα: Καρδαμίτσα 1996). A. Nehamas, "Eristic, Antilogic, Sophistic, Dialectic: Plato's Demarcation of Philosophy from Sophistry", *History of Philosophy Quarterly* 7(1990) 3-16. J. de Romilly, *Οι μεγάλοι Σοφιστές στην Αθήνα του Περικλή* (Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1994). G. Striker, "Methods of Sophistry", στο *Essays on Hellenistic Epistemology and Ethics* (Cambridge 1996) 3-21.

Επαμεινώνδας Βαμπούλης

Τρίτη 5:30-8:30, Αίθουσα Βιβλιοθήκης

Αντικείμενο του σεμιναρίου αποτελεί η φιλοσοφική διάσταση του περάσματος από το είδωλο που πρότεινε η αριστοτελική-σχολαστική φυσική φιλοσοφία στη γεωμετρική θεώρηση του σύμπαντος και στη νέα επιστήμη του 17^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερα θα μελετηθούν: η μηχανιστική σύλληψη της ύλης από τον Ντεκάρτ και η μεταφυσική της θεμελίωση. Το πρόβλημα της προέλευσης της κίνησης στην καρτεσιανή φιλοσοφική παράδοση. Η ταύτιση Θεού και φύσης στον Σπινόζα και η σύλληψη της έκτασης στο πλαίσιο του φιλοσοφικού του συστήματος. Η διαμάχη σχετικά με τις ιδιότητες που πρέπει να αποδοθούν στην ουσία της ύλης με αφορμή τη διατύπωση της νεωτώνειας θεωρίας της παγκόσμιας έλξης.

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΩΡΙΑΣ & ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ [=ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΙΙ]

Παράδοση (Υ) - ΨΥΧΣ 101

Δέσποινα Σταματοπούλου

Πέμπτη 2:30-5:30, Δ 7

Ιστορία και κλάδοι της Ψυχολογίας. Στοιχεία μεθοδολογίας. Κοινωνική Ψυχολογία. Θεωρίες της προσωπικότητας και στοιχεία Κλινικής Ψυχολογίας.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ι

Παράδοση - ΨΥΧΣ 106

Γιάννης Κουγιουμουτζάκης

Δευτέρα 11:30-2:30, Δ 3-7 Α

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ Ι

Παράδοση - ΨΥΧΣ 108

Βιβή Κυρκούλη

Παρασκευή 11:30-2:30, Δ 2 -B

Το μάθημα ασχολείται με τη σχέση εγκεφάλου-συμπεριφοράς και, όπως και τα άλλα μαθήματα ψυχολογίας, προσπαθεί να εξηγήσει τη συμπεριφορά. Υπάρχουν πολλά ακόμη να μάθουμε για τις αιτίες των συμπεριφορών. Έτσι, η μελέτη της φυσιολογίας της συμπεριφοράς είναι μια αναζήτηση απαντήσεων. Αυτό το μάθημα είναι πολύ περισσότερο μια περιγραφή αυτής της αναζήτησης παρά ένας κατάλογος με απαντήσεις. Ο στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει ό,τι είναι μέχρι σήμερα γνωστό για τη φυσιολογία της συμπεριφοράς και να περιγράψει τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται σ'αυτή την επιστήμη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 109

Χριστίνα Παπαηλιού

Πέμπτη 5:30-8:30, Δ 2 -B

Η παράδοση επιχειρεί κριτική θεώρηση των μέχρι τώρα γνωστών θεωριών ανάπτυξης της γλώσσας (Vygotsky, Chomsky, Νεοπιαζέικοι, Karmiloff-Smith, Pinker, Locke).

Βασική βιβλιογραφία: Barrett, M., επιμ. (1999). *The Development of Language*. London: Psychology Press. Fletcher, P., & MacWhinney, B. (eds.) (1995). *The Handbook of Child Language*. Oxford: Blackwell. Locke, J.L. (1993). *The Child's Path to Spoken Language*. Cambridge, MA: Harvard University Press. Pinker, S. (1995/2000). *Το Γλωσσικό Ένστικτο*. Αθήνα: Κάτοπτρο. Vygotsky, L.S. (1934/1988). *Σκέψη και Γλώσσα*. Αθήνα: Γνώση.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ:
ΜΙΑ ΝΕΑ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ;

Παράδοση - ΨΥΧΣ 111 = ΚΟΙΣ 177

Ελπίδα Ρίκου

Τρίτη 2:30-5:30, Αίθουσα Μιχαήλ

Ο S.Moscovici προτείνει τις "κοινωνικές αναπαραστάσεις" στη θέση των "συλλογικών αναπαραστάσεων" του Durkheim, δίνοντας έμφαση σε φαινόμενα επικοινωνίας μέσα σε συνθήκες συνεχούς μεταβολής που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες. Σε ποιο βαθμό, όμως, η πολύπλοκη έννοια της "κοινωνικής αναπαράστασης", που επικεντρώνεται στη διαρκή αλληλεπίδραση του ατόμου και της κοινωνίας, μπορεί να προάγει σήμερα μια συνολικότερη νέα αντίληψη για την κοινωνική ψυχολογία ως "ανθρωπολογία της μοντέρνας κουλτούρας", όπως θα ήθελε ο εισηγητής της;

Επανεξετάζονται, υπό το πρίσμα αυτό, ζητήματα κοινωνικής κατασκευής της πραγματικότητας, θέματα ιδεολογίας, μνήμης, "κοινής λογικής" και πρακτικών διαχείρισης της καθημερινής ζωής σε διάφορους τομείς (εκπαίδευση, υγεία, πολιτική, περιβάλλον, μειονότητες, κτλ.). Ταυτοχρόνως, στόχος του μαθήματος είναι η

εξοικείωση με την εμπειρική έρευνα (συνεντεύξεις, συμμετοχική παρατήρηση, κτλ.).

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Ο ΓΡΙΦΟΣ ΤΗΣ ΧΑΜΗΛΗΣ
ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Παράδοση - ΨΥΧΣ 205 = ΠΑΙΣ 212

Δέσποινα Σταματοπούλου

Παρασκευή 2:30-5:30, Δ 2 -B

Στο μάθημα αυτό θα διερευνηθούν τα αίτια και οι συνέπειες της χαμηλής αυτοεκτίμησης των μαθητών, και ειδικότερα των εφήβων. Το υλικό που θα προσφερθεί θα αφορά θεωρητικά και εμπειρικά δεδομένα που μελετούν τον τρόπο συγκρότησης της αυτοαντίληψης σε σχέση με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της αντίληψης εαυτού αυτών που μαθαίνουν και τις δομές μάθησης που προτάσσονται.

Ειδικότερες θεματικές παρουσιάσεις θα εστιάσουν στη σχέση της αντίληψης εαυτού με (α) το σχολικό κλίμα και τη δυναμική των ομάδων στο σχολείο, (β) τον ρόλο των προσδοκιών και του ελέγχου, (γ) τις ομάδες συνομηλικών και τον εαυτό, (δ) τα κίνητρα, (ε) την επίδοση, (ζ) το πρόβλημα της εγκατάλειψης της προσπάθειας, (η) τον ρόλο της επανατροφοδότησης και τις προϋποθέσεις ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης των μαθητών.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 335

Γιάννης Κουγιουμουτζάκης

Τρίτη 11:30-2:30, Σ 2

ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 336

Βιβή Κυρκούλη

Τετάρτη 2:30-5:30, Σ 1

Το σεμινάριο περιλαμβάνει τη μελέτη σε βάθος των διαδικασιών της μάθησης και της μνήμης. Έχει δύο σκέλη: ένα βασικό και ένα κλινικό. Το βασικό σκέλος ασχολείται με πειραματικά μοντέλα που αφορούν στις διαταραχές της μνήμης. Το κλινικό σκέλος ασχολείται με αμνησίες διαφόρων τύπων στον άνθρωπο.

Βασική βιβλιογραφία: Vanderwolf, C.H. & Cain, D.P. (1994), "The behavioral neurobiology of learning and memory: a conceptual reorientation", *Brain Res. Review* 19, 264-297. Agranoff, B.W. (1989), "Learning and Memory", στο *Basic Neurochemistry: Molecular, Cellular and Medical Aspects*, 4^η έκδ., επιμ. G.J. Siegel et al., New York, Raven Press. Butters, N. & Millett, P. (1985), "Amnesic Disorders", στο *Clinical Neuropsychology*, επιμ. K.M. Heilman & E. Valenstein.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ
ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥΣ

Σεμινάριο - ΨΥΧΣ 337

Χριστίνα Παπαηλιού

Παρασκευή 11:30-2:30, Σ 1

Στο σεμινάριο εξετάζονται περιπτώσεις αναπτυξιακών διαταραχών του λόγου, όπως το σύνδρομο Williams, η γλώσσα των παιδιών με προβλήματα ακοής, αυτισμό, σύνδρομο Down ή εγκεφαλικές βλάβες και η δυσλεξία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων που αφορούν στη μορφή και τη λειτουργία του λόγου στις παραπάνω παθολογικές περιπτώσεις σε σύγκριση με το λόγο των φυσιολογικά αναπτυσσόμενων παιδιών αντίστοιχης νοητικής ηλικίας.

Βασική βιβλιογραφία: Bishop, D. & Mogford, K. (eds.) (1994). *Language Development in Exceptional Circumstances*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum. Δράκος, Δ.Γ. (1991) *Σύγχρονα Προβλήματα της Θεραπευτικής Παιδαγωγικής. Η παιδαγωγική αγωγή του λόγου και της ομιλίας*. Αθήνα: Αφοί Τολιδη, Fletcher, P., & MacWhinney, B. (eds.) (1995) *The Handbook of Child Language*. Oxford: Blackwell.

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ [=ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ]

Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 100

Αντώνης Ασπρινάκης

Πέμπτη 8:30-11:30, Δ 6

Η "Κοινωνιολογία" μαζί με την "Κοινωνική Θεωρία" αποτελούν τα βασικά και υποχρεωτικά εισαγωγικά μαθήματα κοινωνιολογίας του Τμήματος. Η "Κοινωνιολογία" αποσκοπεί στη γνωριμία και εξοικείωση του φοιτητή με τις βασικές έννοιες, μοντέλα και θεωρίες της κοινωνιολογίας, καθώς επίσης και την παρουσίαση των εξηγητικών και αναλυτικών δυνατοτήτων που αυτή διαθέτει όσον αφορά τις σύγχρονες αναπτυσσόμενες κοινωνίες και τις αντιθέσεις ή συγκρούσεις που οι κοινωνίες αυτές αντιμετωπίζουν.

Η παράδοση θα επικεντρωθεί περισσότερο στις μεσαίου επιπέδου και στις μικροσκοπικές διαστάσεις ανάλυσης των συγχρόνων αναπτυσσόμενων κοινωνικών και των κοινωνικών ομάδων και ατόμων που ζουν στους κόλπους τους, εστιαζόμενη: (1) Στα πολιτισμικά στοιχεία και τις πολιτισμικές διεργασίες, (2) στην κοινωνική οργάνωση, τα δομικά της στοιχεία και τις κοινωνικές διαδικασίες, (3) στις συλλογικότητες και τις κοινωνικές ομάδες και (4) στις διαδικασίες της κοινωνικοποίησης, τους θεσμούς της και την πολιτισμική γένεση και συγκρότηση του ατόμου (εαυτού).

Βασική βιβλιογραφία: Ν. Τάτσης, *Κοινωνιολογία: Κοινωνική Οργάνωση και Πολιτισμικές Διεργασίες*, τόμος Β' (Αθήνα: Οδυσσεύς, 1991). Christian de Montlibert, *Εισαγωγή στην Κοινωνιολογική Συλλογιστική* (Αθήνα: Καρδαμίτσα, 1995).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ I [=ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ]	Παράδοση (Υ) - ΚΟΙΣ 103
Αντώνης Γεωργούλας	Παρασκευή 11:30-2:30, Δ 3
<p>Από τον Α. Κοι ως τον Μ. Βέμπερ διαμέσου των Κ. Μαρξ και Ε. Ντυρκέμ, η κοινωνία οροθετείται ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης. Η έγνοια των κλασικών της κοινωνικής θεωρίας, οι οποίοι θεωρούνται και οι "πατέρες θεμελιωτές" της κοινωνιολογίας, ήταν αφενός η κατανόηση της συγκαρινής τους, νεωτερικής κοινωνίας συγκριτικά με προηγούμενες μορφές κοινωνικής οργάνωσης και αφετέρου η επεξεργασία μιας επιστημονικής μεθόδου προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων. Στο μάθημα θα παρουσιαστούν οι προηγούμενες διαδρομές, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο -από τον Κοι ως τον Βέμπερ- συγκροτείται η κοινωνία ως αντικείμενο επιστημονικής μελέτης.</p> <p>Βασική βιβλιογραφία. R. Aron, <i>Η εξέλιξη της κοινωνιολογικής σκέψης</i>. Μ. Αντωνοπούλου, <i>Θεωρία και ιδεολογία στους κλασικούς της κοινωνιολογίας</i>. Ch. De Montlibert, <i>Εισαγωγή στην κοινωνιολογική συλλογιστική</i>. E. Durkheim, <i>Οι κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου</i>. E. Durkheim, <i>Αυτοκτονία</i>. Κ. Μαρξ, <i>Grundrisse</i>. Κ. Μαρξ, <i>Το κεφάλαιο</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Δοκίμια επί της θεωρίας των κοινωνικών επιστημών</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Βασικές έννοιες κοινωνιολογίας</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Κοινωνιολογία του κράτους</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Εθνοτικές σχέσεις και πολιτικές κοινότητες</i>. Μ. Βέμπερ, <i>Η μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών</i>. A. Comte, <i>Η θετική μέθοδος</i>.</p>	
ΜΟΝΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ: ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 130 βλ. Φ. 241.3
Κωνσταντίνος Καβουλάκος	Τρίτη 2:30-5:30, Β 1-29
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 135
Γιώργος Νικολακάκης	Σάββατο 11:30-2:30, Δ 2 -Β
ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ: Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1974-1989	Παράδοση - ΚΟΙΣ 148
Σπύρος Σακελλαρόπουλος	Τετάρτη 5:30-8:30, Δ 2 -Β
<p>Η πρώτη μεταπολιτευτική περίοδος στην ελληνική κοινωνία (1974-1989) παρουσιάζει για τον κοινωνικό ερευνητή ένα διπλό ερώτημα: α) οι λόγοι που επέβαλαν την αναίρεση ενός μοντέλου κοινωνικής οργάνωσης που κυριαρχούσε για 25 χρόνια και β) οι θεαματικοί ρυθμοί αλλαγής σε όλα τα πεδία (κόμματα, κοινωνικές δυνάμεις, πολιτικοί θεσμοί, ιδεολογικοί- πολιτιστικοί μηχανισμοί). Η αποσαφήνιση αυτών των ερωτημάτων αποδεικνύεται κρίσιμη για την κατανόηση της τρέχουσας κοινωνικής πραγματικότητας.</p> <p>Βιβλιογραφία: Ν. Δεμερτζής (επιμ.), <i>Η ελληνική πολιτική κουλτούρα σήμερα</i> (Αθήνα: Οδυσσεάς, 1994). Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, <i>Εκλογές και κόμματα στη δεκαετία του '80</i> (Αθήνα: Θεμέλιο, 1990). Σ. Σακελλαρόπουλος, <i>Η Ελληνική Κοινωνία στη Μεταπολίτευση (1974-1988)</i> (Αθήνα: Λιβάνης, 2000). Κ. Τσουκαλάς, <i>Κράτος, Κοινωνία, Εργασία στην Μεταπολεμική Ελλάδα</i> (Αθήνα: Θεμέλιο, 1986).</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΜΙΑ ΝΕΑ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ;	Παράδοση - ΚΟΙΣ 177 βλ. ΨΥΧΣ 111
Ελπίδα Ρίκου	Τρίτη 2:30-5:30, Αίθουσα Μιχελή
ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 212
Πάνος Πανόπουλος	Δευτέρα 5:30-8:30, Σ 2
<p>Στόχος του μαθήματος είναι η κατάδειξη της κυρίαρχης θέσης που κατέχει σήμερα η έννοια και η προβληματική του φύλου στο σύνολο των ανθρωπολογικών σπουδών. Μετά από μια σύντομη ιστορική επισκόπηση των τρόπων με τους οποίους έχει προσεγγιστεί το φύλο από διάφορες ανθρωπολογικές σχολές, θα εστιάσουμε στη σκοπιά της πολιτισμικής κατασκευής του φύλου. Με αναφορά σε ποικίλα εθνογραφικά παραδείγματα, θα προσδιορίσουμε το πώς η ανθρωπολογία προσεγγίζει το φύλο ως κοινωνική σχέση και πολιτισμικό σύμβολο. Θα εξετάσουμε τόσο τις δια-πολιτισμικά ποικίλες πραγματώσεις των έμφυλων ρόλων όσο και τη χρήση του φύλου στη συγκρότηση και την εκ μέρους των δρώντων υποκειμένων διαχείριση ευρύτερων συμβολικών αντιπαραθέσεων. Επίσης, θα εστιάσουμε στον ρόλο και τη σημασία του φύλου για την ανασυγκρότηση του αντικειμένου έρευνας, καθώς και της αναλυτικής στόχευσης της σύγχρονης ανθρωπολογίας.</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	Παράδοση - ΚΟΙΣ 213

Ιστορική αναδρομή στην πορεία σχηματισμού του Κράτους- Έθνους. Η έννοια του πολίτη ως φορέα κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Το Φιλελεύθερο Κράτος. Το Φασιστικό Κράτος. Η τομή του Κράτους- Πρόνοιας. Το Κράτος στην περίοδο της Παγκοσμιοποίησης. Η μαρξιστική προσέγγιση.

Βιβλιογραφία: Μ. Καρνίου, *Κράτος και Πολιτική Θεωρία* (Αθήνα: Οδυσσεύς, 1990). Κ.Μ. Μακφέρσον, *Η Ιστορική πορεία της φιλελεύθερης Δημοκρατίας* (Αθήνα: Γνώση, 1986). Ν. Πουλιαντζάς, *Το Κράτος, η Εξουσία, ο Σοσιαλισμός* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1984). L. Weiss, *The Myth of the Powerless State* (Cambridge: Polity Press, 1998).

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΡΟΛΩΝ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 349

Αντώνης Ασρινάκης

Παρασκευή 11:30-2:30, Σ 2

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ:
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 350

Αντώνης Γεωργούλας

Τρίτη 5:30-8:30, Σ 2

Το σεμινάριο αποτελεί συνέχεια του σεμιναρίου ΚΟΙΣ 340 (Εαρινό Εξάμηνο 2000-01). Έχει Τρεις στόχους: 1ο/ την εξοικείωση των φοιτητών με τις παραγοντικές αναλύσεις, με βάση το συλλεγμένο εμπειρικό υλικό, 2ο/ την αναζήτηση της πραγματολογικής τεκμηρίωσης ορισμένων θεωρητικών σχημάτων σχετικά με τον χαρακτήρα της ελληνικής κοινωνίας και 3ο/ την ανάλυση περιεχομένου άρθρων εφημερίδων, προκειμένου να καταδειχθούν τα διακυβεύματα της “μάχης των ταυτοτήτων” σε σχέση με τις θεσμικές θέσεις των συμμετεχόντων σ’ αυτήν.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 351

Γιώργος Νικολακάκης

Παρασκευή 11:30-2:30, Αίθ. Μιχελή

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 352

Πάνος Πανόπουλος

Τρίτη 8:30-11:30, Σ 2

Σ’ αυτό το σεμινάριο εξετάζουμε τις σχέσεις της ανθρωπολογίας με την ιστορία. Η έμφαση που έδωσε η ανθρωπολογία από τη δεκαετία του 1920 και μετά στη συγχρονική μελέτη των κοινωνιών και του πολιτισμού, αποτέλεσε την αντιπαράθεσή της με το εξελικτιστικό παράδειγμα, είχε ως επακόλουθο την πλήρη αγνόηση εκ μέρους των ανθρωπολόγων της ιστορικής διάστασης των κοινωνιών που μελετούσαν. Την τελευταία εικοσαετία, το πρόβλημα του ιστορικού μετασχηματισμού των κοινωνιών καθώς και της πολιτισμικής πρόσληψης των ιστορικών συμβάντων έχει τεθεί στο επίκεντρο των θεωρητικών αναζητήσεων στην ανθρωπολογία. Βασικές διαπιστώσεις αυτής της προβληματικής είναι ότι δεν υπάρχουν “λαοί χωρίς ιστορία” και ότι οφείλουμε να μιλάμε για πολλαπλές ιστορίες. Η ανθρωπολογία σήμερα δεν καθορίζεται με βάση ένα *αντικείμενο* μελέτης, τις “άλλες” κοινωνίες και τον πολιτισμό τους, όπως παλιότερα, αλλά με βάση μια συγκεκριμένη σκοπιά, τη μελέτη του πολιτισμού ως ερωτήτας, και μια συγκεκριμένη μέθοδο, την επιτόπια έρευνα με συμμετοχική παρατήρηση.

Στόχος αυτού του σεμιναρίου είναι, μέσα από μια σύγκριση των μεθοδολογικών επιλογών της ανθρωπολογίας, από τη μια μεριά, και της ιστορίας και άλλων κοινωνικών σπουδών, από την άλλη, να προσδιορίσουμε τις ιδιαίτερες της ανθρωπολογικής σκοπιάς και μεθοδολογίας, όπως αυτές έχουν αναδιαμορφωθεί σήμερα, μετά την αναγνώριση της σημασίας που έχει η μελέτη της ιστορικής διάστασης των πολιτισμικών φαινομένων για την ανθρωπολογική μελέτη των κοινωνιών.

ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΖΩΗΣ: Η ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 353

Ελπίδα Ρίκου

Δευτέρα 2:30-5:30, Σ 1

Η μέθοδος των αφηγήσεων ζωής προάγει ένα ιδιαίτερο “ύφος” διερεύνησης και κατανόησης των ανθρώπινων εμπειριών που φάνηκε να κυριαρχεί στην κοινωνιολογία στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με τη σχολή του Σικάγου, αλλά τείνει να παραγνωριστεί σήμερα χάριν περισσότερο “αντικειμενικών” επιστημονικών μεθόδων.

Μέσα από την προσωπική αφήγηση η καθημερινότητα χάνει την αποσπασματικότητά της και συγκροτείται σε ατομική “διαδρομή”, ταυτόχρονα μνήμη και σχέδιο ζωής, όπου το μοναδικό διαφωτίζει το γενικό και αντίστροφα. Έτσι, η μέθοδος αυτή επιτρέπει να τεθούν με συγκεκριμένους όρους επίκαιρα ζητήματα σχετικά με την υποκειμενική διάσταση της κοινωνικής ζωής, οδηγεί σε μια ανανεωμένη προσέγγιση του “ψυχολογικού” Παράγοντα στις κοινωνικές επιστήμες και συνιστά πρόκληση για όσους κοινωνικούς επιστήμονες θέλουν να ασχοληθούν με την ποιοτική έρευνα.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ:
ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΕΚΔΟΧΕΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΣΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 354

Φίλιππος Νικολόπουλος	Πέμπτη 5:30-8:30, Σ 1
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19 ^ο ΑΙΩΝΑ	Σεμινάριο - ΚΟΙΣ 355
Φίλιππος Νικολόπουλος	Παρασκευή 2:30-5:30, Σ 2
ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ	Άσκηση - ΠΑΙΣ 010
Αλεξοπούλου - Καρίμαλη - Χατζηνασασίου	Αλεξοπούλου: Πέμπτη 11:30, Μιχελή Καρίμαλη: Τετάρτη 2:30, Μιχελή
ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 104
Μαρία Κοζαράκη	Τρίτη 5:30-8:30, Δ 3
ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 110
Δέσποινα Καρακατσάνη	Τετάρτη 2:30-5:30, Δ 2 -B
<p>Η γένεση του κινήματος της προοδευτικής εκπαίδευσης. Το πιστεύω της "νέας εκπαίδευσης". Οι εκπρόσωποι του κινήματος της προοδευτικής εκπαίδευσης. Ο Berthold Otto και ο Hugo Gaudig. Τα εξοχικά παιδαγωγεία (Lietz, Wyneken, Geheeb, Hahn). Ο J. Dewey και η προοδευτική εκπαίδευση. Kilpatrick, ο δάσκαλος του παιδαγωγικού προοδευτισμού. Ο Rugg και το παιδοκεντρικό σχολείο. Ο εκδημοκρατισμός της ζωής μέσω της εκπαίδευσης: George S. Counts. Το Σχολείο Εργασίας. Τα προοδευτικά εκπαιδευτικά μοντέλα: συστήματα: Platoon-Gary, σύστημα Dalton και η εξατομίκευση της σχολικής ζωής, σχολεία συστήματος Winnetka-Iena Plan-Waldorf/Steiner, Μέθοδος Project. Η δοκιμασία του προοδευτισμού στην πράξη.</p> <p>Ενδεικτική βιβλιογραφία: H. Röhrs, <i>Το κίνημα της προοδευτικής εκπαίδευσης</i> (Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη, 1990). A. Flitner, <i>Αυταρχική ή φιλελεύθερη αγωγή</i>; (Αθήνα: Τυπωθήτω, 1998). W. Scheibe, <i>Die reformpädagogische Bewegung</i> (Beltz, 1999).</p>	
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Ο ΓΡΙΦΟΣ ΤΗΣ ΧΑΜΗΛΗΣ ΑΥΤΟΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 112 βλ. ΨΥΧΣ 205
Δέσποινα Σταματοπούλου	Παρασκευή 2:30-5:30, Δ 2 -B
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 137
Καλλιόπη Πηγιάκη	Τρίτη 2:30-5:30, Δ 2 -B
<p>Η σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική εξετάζει σε βάθος και με "ανάλυση λόγου" κείμενα, εκθέσεις, συνδικαλιστικές και υπουργικές προτάσεις και αποφάσεις σε καίρια θέματα της δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία επιχειρήθηκαν στο πρόσφατο παρελθόν, ή επιχειρούνται σήμερα, μεταρρυθμίσεις (οι τύποι λυκείων, η γενική και η τεχνική εκπαίδευση, η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η αξιολόγηση των μαθητών, το ένα εκπαιδευτικό βιβλίο, η επιμόρφωση και η πρόσληψη των εκπαιδευτικών, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, η εκπαιδευτική αποκέντρωση, σύγχρονες θεσμικές ρυθμίσεις, κτλ.). Εξετάζονται οι αντιθέσεις των εκπαιδευτικών θέσεων, ο εκπαιδευτικός διάλογος, οι παράγοντες που επιδρούν στη διαμόρφωσή τους και οι παράγοντες που υπερισχύουν στις τελικές εκπαιδευτικές αποφάσεις, εξετάζεται δηλαδή η δυναμική της διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής. Εξετάζονται επίσης και σημαντικά θέματα που χρήζουν αλλά παραμένουν εκτός του μεταρρυθμιστικού σχεδιασμού.</p> <p>Ενδεικτική βιβλιογραφία: Καζαμίας, Α. & Κασσωτάκης, Μ., <i>Ελληνική εκπαίδευση: Προοπτικές ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού</i> (Αθήνα: Σείριος, 1995). Πηγιάκη, Π., <i>Εκπαιδευτική πολιτική και απεργία διαρκείας: Στρατηγικές εξουσίας και ιδεολογικά σύμβολα</i> (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 2000). ΟΛΜΕ, <i>Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης στις νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες: Πρακτικά του 6ου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου</i> (Αθήνα, 1994).</p>	
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	Παράδοση - ΠΑΙΣ 143
Ζαχαρίας Παληός	Δευτέρα 2:30-5:30, Δ 2 -B
Ο εκπαιδευτικός συνεχίζει να διαδραματίζει έναν από τους σημαντικότερους ρόλους -αν όχι τον σημαντικότερο- στην	

εκπαίδευση. Αποτελεί τον διαμεσολαβητή μεταξύ των μαθητών και της κοινωνίας. Το έργο του θεωρείται το μαύρο κουτί του εκπαιδευτικού συστήματος.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του αντικειμένου εξετάζονται τα παρακάτω θέματα: Ο Πυγμαλίων στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί της Α'βάθμιας, Β'βάθμιας και Γ'βάθμιας εκπαίδευσης. Μόρφωση και επαγγελματικές προοπτικές - ανεργία και εναλλακτικές λύσεις. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Βασική βιβλιογραφία: Πυργιώτακης, Ι., *Η Οδύσσεια του διδασκαλικού επαγγέλματος*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 1992. Μαυρογιώργος, Γ., *Εκπαιδευτικοί και διδασκαλία*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση, 1992. Γιαννακάκη, Π., *Ο εκπαιδευτικός διαμεσολαβητής*. Αθήνα: Βασδέκη, 1997. Bourdieu, P., *Homo Academicus*. London: Polity Press, 1996. Lortie, P., *Sociology of the Teacher*. Chicago: University of Chicago Press, 1977.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 413

Ζαχαρίας Παληός

Τρίτη 11:30-2:30, Αίθουσα Μιχελή

Το ζήτημα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης προσελκύει ολοένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον στις σύγχρονες κοινωνίες. Η μόρφωση των ενηλίκων προβάλλεται ως κύριο μέσο αντιμετώπισης μιας σειράς κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων αφενός και ως φιλόδοξη και προκλητική επαγγελματική διέξοδος αφετέρου.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του αντικειμένου εξετάζονται τα παρακάτω θέματα: Βασικές κατηγορίες συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Το πρόβλημα του αναλφαβητισμού. Οργανικός και λειτουργικός αναλφαβητισμός. Η εικόνα των ενηλίκων σπουδασ(ρι)ών, προϋποθέσεις για τη συμμετοχή τους στην επιμόρφωση, εμπόδια και αναστολές. Περιεχόμενο, μεθοδολογία και αξιολόγηση της επιμορφωτικής διαδικασίας. Μάθηση και αλλαγή/τροποποίηση της συμπεριφοράς. Συνοπτική παρουσίαση των βασικότερων παραδειγμάτων των θεωριών της μάθησης και αξιολόγησή τους σε σχέση με την καταλληλότητά τους στην επιμόρφωση. Η επιμόρφωση των ενηλίκων ως μέσο για την προώθηση πολιτικής ωριμότητας, συνειδητοποίησης και δράσης, κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής εμπύχωσης. Η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου.

Βιβλιογραφία: *Σημειώσεις*. Δ. Βεργίδης, "Επιμόρφωση ενηλίκων", *Παιδαγωγική-Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια-Λεξικό* (Αθήνα: Ελληνικά γράμματα, 1989). Γ.Ν. Γαλάνης, *Ψυχολογία της (επι)μόρφωσης των ενηλίκων: Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις* (Αθήνα: Παπαζήσης, 1993). Α. Λεόν, "Διαρκής αγωγή και εκπαίδευση", *Οι παιδαγωγικές επιστήμες* (Αθήνα: Δίπτυχο, 1985). Σ. Παπαϊωάννου, "Λοϊκή επιμόρφωση και κοινωνικός μετασχηματισμός", *Επιθεώρηση κοινωνικών ερευνών* 62 (1986). S. Papaioannou & Z.K. Palios, *Adult Education in Europe: The Case of Greece* (Luchterhand Verlag Neuwied: Europahandbuch Weiterbildung, 1994).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 416

Δέσποινα Καρακατσάνη

Τρίτη 2:30-5:30, Αίθουσα Μιχελή

Παρουσίαση των βασικών τομέων της ιστορίας της εκπαίδευσης: εθνο-ιστορία, κοινωνική ιστορία της εκπαίδευσης και της σχολικής τάξης, ιστορία της εκπαίδευσης και εκπαιδευτική πολιτική. Μελέτη και ανάλυση των μεθόδων έρευνας της ιστορίας της εκπαίδευσης: προφορική ιστορία, ιστορίες ζωής-βιογραφίες, αρχαιακή έρευνα, θεματική ανάλυση σχολικών εγχειριδίων-αναλυτικών προγραμμάτων.

Ενδεικτική βιβλιογραφία: Cohen S., & Depaepe M., "History of education in the postmodern era", *Paedagogica Historica*, XXXII/2 (1996) 301-305. Comp?re M.M., *L'histoire de l' éducation en Europe: Essai comparatif sur la façon dont elle s' écrit*, (Βέρνη: Peter Lang, INRP, 1995). M.Th. Frank, "Pour une histoire orale de l' iducation en France depuis 1945", *Histoire de l' iducation*, no 53 (Ιανουάριος 1992) 13-40. M. Depaepe, *Order in progress* (Λουβραίν: Leuven University Press, 2000).

ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σεμινάριο - ΠΑΙΣ 418

Καλλιόπη Πηγιάκη

Τετάρτη 5:30-8:30, Αίθουσα Μιχελή

Στο μάθημα αυτό τίθενται ως ερωτήματα προς διερεύνηση τα εξής θέματα: η ελευθερία στην εκπαίδευση, η δημοκρατία στην εκπαίδευση, μορφές αλλοτρίωσης στην εκπαίδευση, η αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη, η διαλογική επικοινωνία, οι επικοινωνιακές δεξιότητες, η σχολική συμβουλευτική, οι ρόλοι, η ποιότητα ζωής στο σχολείο, η ποιότητα της μάθησης, οι μαθητικές ικανότητες, η κοινωνικοποίηση στο σχολείο, κτλ. Η μελέτη των θεμάτων αυτών θα γίνει με βάση ελληνική και αγγλική βιβλιογραφία, ενώ ορισμένα θέματα μπορούν να μελετηθούν και με επιπλέον έρευνα.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2001-2002

Πρόγραμμα μαθημάτων

Χειμερινό εξάμηνο

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σεμινάριο - 0

Σταυρούλα Τσινόρεμα

ΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΣΤΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Σεμινάριο - 0

Γιώργος Ζωγραφίδης

Βιβλιογραφία: W. Tatarkiewicz, *History of Aesthetics: II. Medieval Aesthetics* (Χάγη: Mouton, 1970). U. Eco, *Τέχνη και κάλλος στην αισθητική του Μεσαίωνα* (μτφ. Έ. Καλλιφατιδης, Αθήνα: Γνώση, 1994). E. De Bruyne, *Etudes d'esthétique médiévale* (Παρίσι: A. Michel, 1998 [1948]). U. Eco, *Ζητήματα αισθητικής στον Θωμά Ακινάτη* (μτφ. Τ. Σιετή, Αθήνα: Δελφίνοι, 1993).

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΝΤ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΙΔΕΑΛΙΣΜΟΥ

Σεμινάριο - 0

Κώστας Ανδρουλιδάκης

Στο σεμινάριο θα μελετήσουμε επιλεγμένα τμήματα από τα αισθητικά έργα των Καντ, Σίλλερ και Χέγκελ.
Βιβλιογραφία: I. Kant, *Κριτική της κριτικής δύναμης* (μτφ. Κ. Ανδρουλιδάκης, Αθήνα: Ιδεόγραμμα, υπό έκδοση). F. Schiller, *Επιστολές για την αισθητική παιδεία του ανθρώπου* (Αθήνα: Οδυσσέας, 1983), *Περί αφελούς και συναισθηματικής ποιήσεως* (μτφ. Π. Κονδύλης, Αθήνα: Στιγμή, 1985). G.W.F. Hegel, *Εισαγωγή στην αισθητική* (μτφ. Γ. Βελουδής, Αθήνα: Πόλις, 2000).

Εαρινό εξάμηνο

ΠΛΩΤΙΝΟΣ

Σεμινάριο - 0

Πάυλος Καλλιγιάς

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Σεμινάριο - 0

Κωνσταντίνος Καβουλάκος

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ

Σεμινάριο - 0

Παύλος Χριστοδουλίδης